

OROSZ András

Adatok Torockó és környéke kabóca faunájának (Homoptera: Auchenorrhyncha) ismeretéhez

(Kivonat)

A dolgozat 77 kabóca fajt ismertet Torockóról és környékéről. A fajok 59 nemhez, 5 családhoz tartoznak. Kettő közülük új fajnak számít a romániai kabóca faunában: a *Mycterodus carpathicus* és az *Anoplotettix horvathi*.

*

A Magyar Rovartani Társaság 1998 júliusában kirándulással egybekötött gyűjtőutat szervezett Torockó környékére. Ez a dolgozat a közel egyhetes gyűjtőúton befogott kabócák fajlistáját közli.

Az erdélyi kabócafauna alapvetését HORVÁTH írta meg (HORVÁTH, 1897, 1907). Több, mint hatvan éves gyűjtőtevékenységének eredményeképpen a Magyar Természettudományi Múzeum sok erdélyi anyaggal rendelkezik, ezek egyrésze még publikálatlan.

Romániában elsőként CANTOREANU asszony foglalkozott ezzel a csoporttal. Az ötvenes évek végétől kezdődően több, mint harminc közleményben állította fel a román faunalistát és rendszerezte az elmúlt évtizedekben kimutatott fajokat. 1992-ben jelent meg utolsó közleménye, a Retyezát faunájáról (CANTOREANU, 1992), utána 1999-ben POPA folytatta a feltáró munkát, aki a Bihar-hegységből és a Gyulai-havasokból összesen 37 fajt mutatott ki (POPA, 1999). Ugyancsak 1999-ben és részben ez év elején a kolozsvári egyetem biológus hallgatója, JUHÁSZ Ágota Hargita megyéből összesen több, mint száz fajt gyűjtött be és határozott meg (diplomamunka, publikálatlan).

Míndezeket összegezve az erdélyi kabócafauna ma ismert fajszáma közel jár a 350-hez,

ebből HORVÁTH alapvetésében 44%-ot mutatott ki. Véleményem szerint, összehasonlítva ezt az adatot a magyar fauna közel 600 fajt felölelő kabóca népségével, a további erdélyi kutatásnak van létjogosultsága, és az elkövetkező évek munkájával a kimutatott fajok száma itt is jelentősen bővülni fog.

A fajlistához a fajok rendszertani besorolását illetően NAST idevonatkozó munkáját (NAST, 1972) tekintetem irányadóknak.

Az ismertetésre kerülő anyag többségét PODLUSSÁNY Attila, ROZNER István és jómagam gyűjtöttük, külön köszönet illeti lepkészeinket önzetlen segítségükért és más rovarrendekben dolgozó kollégáinkat, akik csekély számú kabóca „zsákmányukat” átengedték nekem.

A fajok felsorolásánál, amennyiben egy faj példányait csak én fogtam be, magamat nem tüntetem fel, ha többedmagammal fogtuk ezeket, felsorolom a gyűjtőket. A hímek jelölése m, a nőtényeké f, tömeges előfordulásnál vagy igen közönséges fajnál megduplázom a jelet.

Az előforduló rövidítések a gyűjtőknél:

OA: OROSZ András,
PA: PODLUSSÁNY Attila
RI: ROZNER István.

A gyűjtőhelyi adatoknál:

AR: Aranyosronk (Runc), 1998. VII. 10.
ARSZ: Aranyosronk (Runc), Ronkiszurdok, hegyoldal, 1998. VII. 10.
BOR: Borrév (Buru), Aranyos-patak völgye, 1998. VII. 9.
MP: Magyarperterd (Petrești de Jos), kaszáló, 1998. VII. 8.
TOP: Torockó (Rimetea), Torockó-patak völgye, 1998. VII. 9.
TOSZ: Torockó (Rimetea), Székelykő, 900–1000 m, 1998. VII. 7.
TOT: Torockó (Rimetea), turistaháznál, kaszáló, 1998. VII. 6.
TSZGY: Torockószentgyörgy (Colțești), hegyi rétek, 1998. VII. 11.

Cixiidae

Cixius cunicularius (Linnaeus, 1767) 1 m, AR.
Cixius sp. (affinis alpestris Wagner, 1939) 1 m, 2 f AR, MP, TOSZ.

A hím példány genitália preparátuma alapján fenti faj alkörébe tartozik, a pontos rendszertani besoroláshoz összehasonlító anyag tanulmányozása szükséges.

Reptalus cuspidatus (Fieber, 1876) 3 m, 2 f, AR.
Reptalus panzeri (Lőw, 1883) mm, ff, AR.

Delphacidae

Stiroma affinis Fieber, 1866 1 m, AR, leg. RI.
Megadelphax sordidulus (Stal, 1853) 1 f, TOT.
Laodelphax striatellus (Fallén, 1826) mm, ff, AR, TOSZ, TSZGY, leg. OA, RI.
Delphacodes venosus (Germar, 1830) 1 f, TOT.
Muellerianella fairmairei (Perris, 1857) mm, ff, AR, ARSZ, BOR, TOT, TSZGY, leg. OA, RI.
Muirodelphax aubei (Perris, 1857) 1 f, MP.
Acanthodelphax spinosus (Fieber, 1866) 2 m, ARSZ.
Dicranotropis hamata (Boheman, 1847) 2 m, TOSZ, TOT.
Florodelphax leptosoma (Flor, 1861) 1 m, ARSZ.
Xanthodelphax flaveolus (Flor, 1861) 1 m, 3 f, ARSZ, TOSZ.
Xanthodelphax stramineus (Stal, 1858) 2 m, AR, TOT, leg. RI.
Javesella dubia (Kirschbaum, 1868) 3 m, ARSZ, BOR, TOP.
Javesella obscurella (Boheman, 1847) 1 m, TSZGY.
Javesella pellucida (Fabricius, 1794) 1 m, TOSZ.
Ribautodelphax albostriatus (Fieber, 1866) mm, ff, BOR, MP, TSZGY.
Ribautodelphax collinus (Boheman, 1847) 1 m, MP.
Ribautodelphax pungens (Ribaut, 1953) 2 m, TSZGY.

Issidae

Mycterodus carpathicus Logvinenko, 1974, 3 m, 4 f, AR, ARSZ, TOSZ, TSZGY, leg. OA, PA
Ez a faj a román faunára nézve új, az eredeti leírásban mint kárpáti endemizmus szerepel. Eddig csupán Nagyszőlősről (Vinohradiv, Zakarpatszka oblaszty) mutatta ki leírója.

Quadrastylus conspurcatum (Spinola, 1839) 2 m, 1 f, TOSZ.

Issus coleopratus (Fabricius, 1781) 1 m, AR, leg. PA.

Cercopidae

Cercopis arcuata Fieber, 1844, 2 f, TOSZ, TSZGY.

Lepyronia coleoptrata (Linnaeus, 1758) mm, ff, AR, ARSZ, BOR, TOSZ, TOT, leg. OA, PA, RI.

Neophilaenus albipennis (Fabricius, 1798) 4 m, AR.

Neophilaenus campestris (Fallén, 1805) mm, ff, TOSZ, TSZGY.

Neophilaenus lineatus (Linnaeus, 1758) mm, ff, AR, ARSZ.

Aphrophora alni (Fallén, 1805) mm, ff, AR, ARSZ, leg. OA, RI.

Aphrophora salicina (Goeze, 1778) mm, ff, TOSZ, leg. PA.

Philaenus spumarius (Linnaeus, 1758) mm, ff, AR, ARSZ, BOR, TOP, TOSZ, leg. OA, PA.

Cicadellidae

Megophthalmus scanicus (Fallén, 1806) 2 m, 3 f, ARSZ, BOR, TOP, TOT.

Oncopsis alni (Schrank, 1801) 1 m, ff, BOR, TOP, TSZGY.

Macropsis cerea (Germar, 1837) 1 f, TOSZ, leg. PA.

Chunrocerus larvatus (Herrich-Schaeffer, 1835) 1 f, TOSZ, leg. PA.

Aphrodes bicinctus (Schrank, 1776) mm, ff, AR, BOR, TOP, TSZGY, leg. OA, RI.

Evacanthus acuminatus (Fabricius, 1794) 2 m, ARSZ.

Cicadella viridis (Linnaeus, 1758) mm, ff, BOR.

Alebra albostriella (Fallén, 1826) 1 f, TSZGY.

Empoasca (Kybos) smaragdula (Fallén, 1806) 1 m, 2 f, TSZGY.

Empoasca decipiens Paoli, 1930, 1 m, BOR.

Typhlocyba quercus (Fabricius, 1777) 3 m, TOP, TOT.

Eupteryx calcarata Ossiannilsson, 1936, 1 f, TSZGY.

Alnetoidia alneti (Dahlbom, 1850) 1 m, TOP.

Balclutha punctata (Fabricius, 1775) 3 m, AR, ARSZ.

Macrosteles cristatus (Ribaut, 1927) mm, ff, BOR, TOP, TOT.

Deltocephalus pulicaris (Fallén, 1806) 4 m, 1 f, BOR, TOP, TSZGY.

Doratura exilis Horváth, 1903, 3 m, 1 f, AR, BOR, TOP.

Doratura stylata (Boheman, 1847) mm, ff, AR, BOR, MP, TSZGY.

Anoplotettix horvathi Metcalf, 1955, 1 m, TOSZ, leg. PA.

A faj a román faunán nézve új. HORVÁTH leírta *Anoplotettix fuscovenosus* var. *inornata* néven, azonban METCALF kiderítette, hogy nem variétés, hanem érvényes, jó faj, és elnevezte HORVÁTHról.

Allygus mixtus (Fabricius, 1794) 1 m, TSZGY.

Graphocraerus ventralis (Fallén, 1806) 4 f, TSZGY.

Paluda vitripennis (Flor, 1861) 1 m, MP.

Elymana suplhurella (Zetterstedt, 1828) 2 f, TSZGY.

Cicadula persimilis (Edwards, 1920) 3 m, 2 f, AR, TSZGY, leg. OA, RI.

Hesium domino (Reuter, 1880) 1 m, ARSZ.

Athysanus argentarius Metcalf, 1955, 1 m, TOP.

Handianus flavovarius (Herrich-Schaeffer, 1835) mm, ff, TSZGY.

Handianus ignoscus (Melichar, 1896) 2 m, AR.

Conosanus obsoletus (Kirschbaum, 1858) 1 m, AR.

Euscelis incisus (Kirschbaum, 1858) mm, ff, AR, MP, TOP, TOT, TSZGY.

Arocephalus languidus (Flor, 1861) 1 m, TSZGY.

Psamtotettix cephalotes (Herrich-Schaeffer, 1834) 4 m, ARSZ, TSZGY.

Psamtotettix confinis (Dahlbom, 1850) mm, ff, AR, BOR, TOT, TSZGY, leg. OA, RI.

Psamtotettix helvolus (Kirschbaum, 1868) 3 m, 2 f, BOR, TOP, TOSZ.

Adarrus multinotatus (Boheman, 1847) 2 m, TSZGY.

Adarrus notatifrons (Kirschbaum, 1868) 1 f, TSZGY.

Turrutus socialis (Flor, 1861) mm, ff, MP, TOT, TSZGY.

Jassargus flori (Fieber, 1869) 4 m, AR, BOR, TSZGY, leg. OA, RI.

Jassargus obtusivalvis (Kirschbaum, 1868) mm, ff, ARSZ, TOSZ, TSZGY.

Diplocolenus abdominalis (Fabricius, 1803) 5 m, 1 f, TOSZ, TSZGY.

Diplocolenus bohemani (Zetterstedt, 1840) 2 m, AR, TSZGY.

Arthaldeus pascuellus (Fallén, 1826) 1 m, 1 f, TOP.

Arthaldeus striifrons (Kirschbaum, 1868) 3 f, TOP, TSZGY.

Rhoanans hypochlorus (Fieber, 1869) 3 m, TSZGY.

Mocuellus quadricornis Dlabola, 1949, 1 m, AR.

Irodalom

1. CANTOREANU, Margareta (1958a): **Specii de cicadine noi pentru fauna R.P.R. I** – Comunic. Acad. R.P.R. 8 (8), 823–829. București
2. CANTOREANU, Margareta (1959b): **Specii de cicadine noi pentru fauna R.P.R. III** – Comunic. Acad. R.P.R. 9 (11), 1159–1164. București
3. CANTOREANU, Margareta (1961a): **Specii de cicadine noi pentru fauna R.P.R. IV** – Comunic. Acad. R.P.R. 11 (2), 195–199. București
4. CANTOREANU, Margareta (1963a): **Specii de cicadine noi pentru fauna R.P.R. V** – Comunic. Acad. R.P.R. 13 (6), 567–570. București
5. CANTOREANU, Margareta (1963b): **Specii de cicadine noi pentru fauna R.P.R. VI** – Comunic. Acad. R.P.R. 13 (12), 1063–1067. București
6. CANTOREANU, Margareta (1965a): **Specii de cicadine noi pentru fauna R.P.R. VII** – St. și Cerc. Biol. ser. Zool. 17 (4), 325–327. București
7. CANTOREANU, Margareta (1965b): **Specii de cicadine noi pentru fauna R.P.R. VIII** – Analele Univ. București ser. Șt. Nat. 14, 163–165. București
8. CANTOREANU, Margareta (1968a): **Specii de cicadine noi pentru fauna R.P.R. IX** – St. și Cerc. Biol. ser. Zool. 20 (1), 7–9. București
9. CANTOREANU, Margareta (1972a): **Studii privind distribuția altitudinală a cicadelor în Munții Bucegi** – Comunicări și Referate, 1972, 195–206. Ploiești
10. CANTOREANU, Margareta (1992): **Structura comunităților de cicadine din Retezat** – Studii Ecologice – I. POPOVICI (ed.) Ed. West Side Computers, 1992, 251–253. Brașov
11. HORVÁTH G. (1897): **Ordo Hemiptera – A Magyar Birodalom Állatvilága (Fauna Regni Hungariae)** – A K. M. Természettudományi Társulat, 48–54. Budapest
12. HORVÁTH, G. (1907): **Supplementum ad Faunam Hemipterorum Regni Hungariae** – Annales Musei Nationalis Hungarici V., 503–504. Budapest
13. NAST, J. (1972): **Palaearctic Auchenorrhyncha (Homoptera)**, an annotated checklist – PWN–Polish Scientific Publishers, 550 pp. Warszawa
14. OROSZ A.; JUHÁSZ Ágota (2000): **Románia faunájára új pajzsoskabóca**. (Homoptera: Issidae) – Folia entomologica hungarica LXI. (in print)
15. POPA, V.; COJOCNEANU, R. (1999): **Faunistic and ecological studies on the cicada populations (Insecta, Homoptera, Auchenorrhyncha, Cicadellidae and Cercopidae) along the superior course of the Someșul Cald River (Romania)** – Studia Univ. „BABEȘ-BOLYAI”, Biologia, XLIV, 1–2, 61–77. Cluj-Napoca

**Date asupra faunei de cicadine
de la Rimetea (j. Alba)
și din împrejurimile sale**
(Rezumat)

Lucrarea prezintă 77 specii de cicadine de la Rimetea și din împrejurimi. Aceste specii aparțin la 59 de genuri și 5 familii. Două specii dintre acestea sunt specii noi pentru fauna României: *Mycterodus carpathicus* și *Anoplotettix horvathi*.

**Data to the Cicads
of the Village Torockó
(Rimetea, Alba County)
and its Environs**
(Abstract)

The author publishes 77 species of cicads from the village Torockó and its environs. These species belong to 59 genus of 5 families. Two species of them are new species of the Romanian Fauna: *Mycterodus carpathicus*, *Anoplotettix horvathi*.

